

Idrett, friluftsliv og kultur

Oversiktsdokument til kommuneplanens samfunnsdel (2022 – 2034)

Vedtatt i kommunestyret 9.12.21 (sak 21/115)

Oppdatert handlingsdel vedtatt i kommunestyret 31.8.23 (sak 23/114)

Bilder av: Ørland Frisbeeklubb, barn på tur til Lerbern (Futura barnehage), Vallersund oppvekstsenter, Bjugn IL orientering

Versjon 1.0	Forslag til plan for idrett, friluftsliv og kultur	Vedtatt i kommunestyret 9.12.21 (sak 21/115)
Versjon 1.1	Handlingsdel oppdatert etter innspill	Kommunestyret 31.8.23 (sak 23/114)

Sammendrag

Oversiktsdokumentet for idrett, friluftsliv og kultur er et kunnskapsgrunnlag til kommuneplanens samfunnsdel (2022 – 2034). I tillegg vil oversiktsdokumentet være et styringsverktøy i forbindelse med bygging og rehabilitering av offentlige og private idretts-, friluftsliv- og nærmiljøanlegg. Dokumentet er en forutsetning for å kunne søke statlige spillemidler. Ved behov kan handlingsprogrammet rulleres årlig.

Målet med kunnskapsgrunnlaget er at kommunen i samarbeid med brukergrupper skal få en oversikt over behovene for anlegg og områder for idrett, friluftsliv og kultur. Oversiktsdokumentet inneholder mål og anleggsprioriteringer for Ørland kommune i perioden 2022 – 2026, utviklingstrekk og statistikk på (egen)organisert aktivitet, friluftsliv og kultur, i tillegg til anleggsbehov og handlingsplan.

Ørland kommune har aktivt idrettsmiljø med flere gode og nye idrettsanlegg, et rikt kulturliv og flotte turområder og turstier. Med utgangspunkt i status av nåsituasjonen på anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet i Ørland, og innmeldte planer fra idrettslag og frivillige organisasjoner, kan en konkludere med at det er relativt lite behov for større nye anleggsutbygginger den kommende 4-års periode.

I de medvirkningsprosesser som er kjørt er det hovedsakelig behov for nærmiljøanlegg, møteplasser, tilrettelagte turområder og arenaer for uorganisert aktivitet. Samtidig kan det dukke opp nye behov for aktiviteter og rehabilitering av eksisterende anlegg, som potensielt kan komme inn i handlingsprogrammet.

Rullering av handlingsdelen 2023

Det ble gjennomført en rullering av handlingsdelen august 2023. Anleggene er tatt inn i planen på bakgrunn av innspill fra lag/foreninger og kommunens egne ønsker. Ved prioriteringer er det tatt hensyn til: 1) Ferdig idretts- og friluftsanlegg, 2) Påbegynt idrett- eller friluftsanlegg, 3) Innmeldte anlegg det skal søkes spillemidler om, og 4) Andre anlegg det er behov for. Under alle kategoriene er det lag og organisasjoner som får prioritert fremfor kommunale anlegg.

Følgende anlegg har fått tilsagn i perioden 2022 - 2023 og er tatt ut av planen:

- Elektroniske skyteskiver – Ørland Sportsskyttere
- Rehabilitering kunstgress (Gryta/Ørland Sparebank stadion) – Ørland kommune
- Turvei (Valseidet – Koet) – Roret KF
- Skjeggehaugområdet ved Austrått friluftsområde – Roret KF
- Aktivitetsområde skolegård (Botngård ungdomsskole) – Ørland kommune
- Kart (Kalvåhaugen Nordre) – Bjugn IL
- Kart (Almsfjellet /Eidskarklumpen) – Bjugn IL

Nye anlegg som er tatt inn i planen er merket med stjerne (*).

Innhold

Sammendrag.....	3
1.0 Innledning.....	5
1.1 Bakgrunn.....	5
1.2 Formål.....	5
1.3 Arbeidet med oversiktsdokumentet	6
1.4 Definisjoner og avgrensninger	6
1.5 Føringer	7
2.0 FNs bærekraftsmål	8
3.0 Kommunens idretts- og friluftspolitikk	9
4.0 Resultatvurdering av forrige plan.....	10
5.0 Beskrivelse av nåsituasjonen.....	12
5.1 Utviklingstrekk Ørland kommune	12
5.2 Organisert aktivitet.....	12
5.3 Egenorganisert fysisk aktivitet	14
5.4 Kultur	16
5.5 Registering av anlegg og områder.....	17
5.6 Vurdering av aktivitet og fremtidige behov	19
6.0 Handlingsplan	20
Prioritert handlingsplan for Ørland kommune 2022 – 2026:	20
Uprioritert langtidsplan for Ørland kommune.....	21
Vedlegg 1. Innspill til kommuneplaner.....	22

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn

Med bakgrunn i «Lov om pengespill» har Kulturdepartement utarbeidet «[Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2023](#)» (for tildelinger i 2024). Der settes det som et vilkår for å kunne søke om spillemidler at anlegg er del av en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet.

Følgende er unntatt dette vilkåret:

- Orienteringskart
- Skilting/merking av eksisterende turveier, tur-/skiløyper og turstier
- Nærmiljøanlegg med kostnadsramme under kr 600 000,-.

Kulturdepartementets veileder «Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet» slår fast at det ikke er formelle krav til hvordan planen utarbeides, men prosess og plan skal følge plan- og bygningslovens bestemmelser. Hensikten med planen skal være å ha en politisk vedtatt og oppdatert langsiktig plan for idrettsanlegg og friluftsliv i kommunen.

Kommunestyret vedtok planstrategi Ørland kommune 17. September 2020 (sak 20/117). I planstrategien vektlegges et stort kunnskapsgrunnlag, men øvrige planer bør begrenses. Videre i planprogram for kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 17. Juni 2021 (sak 21/051), ble det foreslått å utarbeide et oversiktsdokument for idrett, friluftsliv og kultur.

1.2 Formål

Oversiktsdokumentet for idrett, friluftsliv og kultur er et kunnskapsgrunnlag til kommuneplanens samfunnsdel (2022 – 2034). I tillegg vil oversiktsdokumentet være et styringsverktøy i forbindelse med bygging og rehabilitering av offentlige og private idretts-, friluftsliv- og nærmiljøanlegg. Dokumentet er en forutsetning for å kunne søke statlige spillemidler. Ved behov kan handlingsprogrammet rulleres årlig. Rullering av handlingsprogram skal gjennomføres med medvirkning av aktuelle brukergrupper og politisk vedtak.

Målet med kunnskapsgrunnlaget er at kommunen i samarbeid med brukergrupper skal få en oversikt over behovene for anlegg og aktivitet, samt områder for idrett, friluftsliv og kultur. Dokumentet vil være et viktig kunnskapsgrunnlag for arbeidet med kommuneplanens samfunnsplan og kommuneplanens arealdel.

1.3 Arbeidet med oversiktsdokumentet

Styringsgruppe for kommuneplanene (kommuneplanens samfunnsdel, kommunedelplan helse og familie, og kommunedelplan oppvekst og utdanning) er kommunedirektøren og kommunalsjefer. Styringsgruppa vil også følge opp utredninger og oversiktsdokumenter.

Det ble utnevnt en egen arbeidsgruppe for arbeidet med oversiktsdokument for idrett, friluftsliv og kultur, bestående av:

- Anna Lyngstad – Folkehelsekoordinator (plan og forvaltning)
- Hanne Falstad – Daglig leder Roret KF (kultur, idrett, natur og historie)
- Melanie Degen – Avdelingsleder fysio- og ergoterapi (familiehelse)
- Helge Olden – Avdelingsingeniør (kommunalteknikk)

Trøndelag fylkeskommune, og ressurser fra RORET KF og plan forvaltning i Ørland kommune har bistått i prosessen ved behov.

Referansegruppe:

Under arbeidet har det vært tett dialog og involvering av Ørland idrettsråd. Idrettsrådet er med på å prioritere handlingsplanen, samt forslag til prioritering for årlige spillemiddelsøknader.

Medvirkning

Medvirkningsaktiviteter ble gjennomført høsten 2021, med blant annet allmøte med lag og foreninger, samt eget møte med idrettsrådet og deres medlemmer.

Parallelt har det vært en stor medvirkningsprosess knyttet til kommuneplanarbeidet, med blant annet digital spørreundersøkelse, gjestebud, workshop på skoler og barnehager, og innspillskasser rundt i kommunen. Aktuelle innspillene rettet mot idrett, friluftsliv og kultur ble tatt med inn i arbeidet med oversiktsdokumentet (vedlegg 1).

1.4 Definisjoner og avgrensninger

Definisjoner er basert på begreper som er benyttet i [Meld.St 26 \(2011 – 2012\): Den norske idrettsmodellen](#) og [Meld.St 39 \(2000 – 2001\): Friluftsliv – ein veg til høgare livskvalitet](#)

Idrett: *En form for aktivitet av trening eller konkurranse i den organiserte idretten*

Fysisk aktivitet: *Egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.*

Friluftsliv: *Opphold og fysisk aktivitet i friluft, i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser. Friluftsliv inngår i begrepet fysisk aktivitet.*

Idrettsanlegg: I spillemiddelfordelingen operer departementet med følgende klassifisering av idrettsanlegg:

- **Nærmiljøanlegg:** *anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder.*
- **Ordinære anlegg:** *er i hovedsak nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for den organiserte idretten.*

- **Nasjonale anlegg:** idrettsanlegg som tilfredsstiller tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser. Ordningen er meget begrenset.

1.5 Føringer

Nasjonale føringer

- Meld. St. 26 (2011-2012) Den norske idrettsmodellen
- Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet (2014)
- Statlig idrettspolitikk inn i en ny tid – Rapport fra Strategiutvalget for idrett
- Meld. St. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet
- Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv (2013)
- Meld. St. 19 (2018 – 2019) Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn
- Meld. St. 19 (2014 – 2015) Folkehelsemeldinga – mestring og muligheter
- Sammen om aktive liv. Handlingsplan for fysisk aktivitet (2020 – 2029)
- Idretten vil – langtidsplan for norsk idrett 2019 – 2023
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023
- Et samfunn for alle – Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse 2020 – 2030
- Meld. St. 10 (2018 – 2019). Frivilligheita - sterk, sjølvstendig, mangfaldig
- Aktuelle lovverk: Folkehelseloven, plan og bygningsloven, friluftsløven

Regionale føringer

- Idrettens anleggsplan i Trøndelag 2021 – 2024
- Trønderidretten vil, langtidsplan 2020 - 2024
- Trøndelagsplanen 2019 – 20230
- Balansekunst – kulturstrategi for Trøndelag 2019 – 2022
- Nye retningslinjer for prioritering av spillemidler i Trøndelag

Kommunale føringer

- Kommunal planstrategi 2020 – 2024
- Kommuneplanens samfunnsdel for Ørland kommune (2022 – 2034)
- Plan for friluftslivets ferdselsårer (*under utarbeidelse*)
- Kommuneplanens arealdel for Ørland kommune (*oppstart i 2023*)
- Friluftsområder i Ørland – kartlagte og verdsatte friluftsområder i Ørland kommune (2015 og 2018)

2.0 FNs bærekraftsmål

FN har 17 bærekraftsmål og 169 delmål som utgjør verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

For å nå disse målene må alle delta og for å skape en bærekraftig utvikling må vi jobbe innen tre områder: **klima og miljø, sosiale forhold og økonomi**. Dette blir ofte kalt **de tre dimensjonene** i bærekraftig utvikling, og det er sammenhengen mellom disse tre dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig.

Klima og miljø: Idrettstinget vedtok i 2015 en programerklæring som heter «Norsk idrett vil ta hensyn til naturen, klimaet og miljøet». Det er utarbeidet en egen [miljøhåndbok](#) som skal være til hjelp for alle idrettslag som ønsker å bidra til å ta vare på miljøet.

Sosiale forhold: «Allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne» er et delmål for å utvikle bærekraftige byer og lokalsamfunn. Bærekraftsmål 3 skal sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. Idrett- og friluftspolitikk vil i stor grad ha betydning for begge målene, og generelt på sosiale forhold.

Økonomiske forhold: Idretts – og frilftsaktiviteter er en viktig faktor som påvirker de sosiale forholdene. Likevel ser vi at det er økonomiske barrierer knyttet til idrett. Det overordnede målet for den statlige idrettspolitikken er at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet, samtidig ser vi at det er sosial ulikhet innenfor idretten ([Oslo Economics, 2020](#)). Friluftsliv er tilgjengelig for alle og krever lite utstyr, de økonomiske barrierene for å delta i friluftsliv er derfor marginale. Det er spesielt viktig å legge til gode turområder nær der folk bor. Kartlegginger viser at jo lenger man bor unna friområder, idrettsanlegg og treningssenter, jo lavere er aktivitetsnivået.

3.0 Kommunens idretts- og friluftspolitikk

Ørland og Bjugn kommuner ble slått sammen til Ørland kommune 1.1.2020. Det er derfor i dag få oversiktsdokumenter og felles idretts- og aktivitetspolitikk for Ørland kommune. Kommuneplanens samfunnsdel er under utarbeidelse og ferdigstilles i 2022. Det har tidligere år vært fokus på å bygge gode idrettsanlegg rettet mot barn og unge, og tilrettelagte turstier og turveier for alle innbyggere.

I dag er det gratis leie til barn og unge under 16 år i kommunale idrettsanlegg. I tillegg er det gratis leie av friluftsutstyr gjennom frivilligsentralene på bibliotekene. Drift av idrett, kultur, natur og historie er organisert under Roret kommunale foretak (KF) i samarbeid med Ørland kommune.

Trøndelag fylkeskommune vedtok våren 2020 nye mål og retningslinjer for prioritering av spillemiddelsøknader (vedtak FT 48/20). **Ørland kommune velger å ha samme mål for sine prioriteringer i samme periode:**

Det overordnede målet er at anlegg til idrett og fysisk aktivitet bidrar til god helse, sosial utjevning, trygge lokalsamfunn og oppvekstmiljø for flest mulig. Nærmiljøet og møteplasser skal være tilrettelagt for opplevelser og aktivitet.

Alle skal ha mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet, både i regi av idretten og i egenorganisert aktivitet, til en lavest mulig kostnad. Det legges særlig vekt på å utvikle attraktive tilbud til barn og unge.

Anlegg som prioriteres i Ørland i perioden 2022 – 2026:

For å nå målene vil følgende anlegg bli prioritert ved tildeling av spillemidler:

1. Interkommunale anlegg
2. Attraktive aktivitetsanlegg. Dette er anlegg både inne og ute, som er tilrettelagt for allsidighet og inkluderende og attraktive møteplasser i nærmiljøet og ved skoler*
3. Idrettsanlegg med høyt aktivitetspotensiale for barn og unge, i områder med lav anleggsdekning for de aktuelle idrettene**
4. Nødvendig oppgradering av eksisterende anlegg der det skal gjennomføres arrangement som har nasjonal status

Øvrige anlegg som tilfredsstiller Kulturdepartementets bestemmelser og Trøndelag fylkeskommune sine vilkår prioriteres etter kommunale ønsker

* Aktivitetsanlegg kan være både ordinære, nærmiljø- og friluftslivsanlegg. Anleggene må være tilpasset lokal aktivitetsprofil

** Anlegg som inspirerer til stor aktivitet mange timer i døgnet og gjennom store deler av året, og som utfordrer brukere med ulike ferdighetsnivå, fra både skoler, idrettslag og ulike aldersgrupper i lokalsamfunnet. Anleggene må være tilpasset lokal/regional aktivitetsprofil

4.0 Resultatvurdering av forrige plan

Bjugn kommune hadde en kommunedelplan for «idrett og fysisk aktivitet 2009 – 2012 (2013 – 2018)», med et oppdatert handlingsprogram for 2018 – 2020. Ørland kommune hadde en kommunedelplan for «idrett og fysisk aktivitet i Ørland kommune 2011 – 2022», hvor sist rullering ble vedtatt i 2016.

Anlegg og prosjekter for Bjugn kommune 2018 - 2020

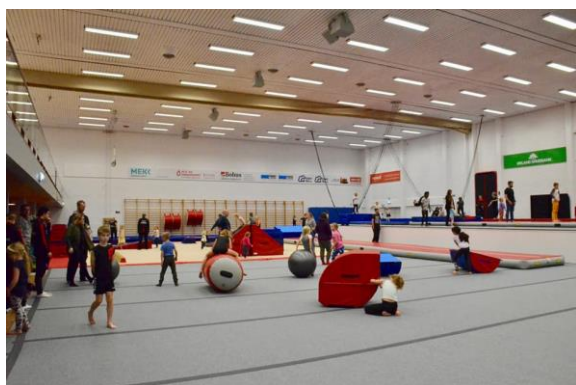
Anleggs-klasse	Prosjektnavn	Eier	Beliggenhet	Status
OA	Ny kunstgressbane i Botngård	Ørland kommune, fra 1.1.20	Bjugn	Gjennomført
OA	Kunstgressbane	Jøssund I & UL	Vallersund oppvekstsenter	Planlagt
OA	Ridehall	Austerli - Bjugn hestesportsklubb	Elveng	Planlagt
OA	Klubbhus – møtelokale			Planlagt
OA	Feltridebane			Gjennomført
OA	Stallbokser			Planlagt
OA	Uteridebane			Planlagt
OA	Rehabilitering av kunstgressbane	Ørland kommune, fra 1.1.20	Fosenhallen i Bjugn	Gjennomført
OA	Gocartbane			Gjennomført
OA	Skolegårdsanlegg – ballbinge	Ørland kommune, fra 1.1.20	Botngård skole Bjugn	Ikke realisert
OA	Oppgradering og utbedring av løypenett	Ørland kommune, fra 1.1.20	Tjønnsstua – Botngård/Bjugn	Gjennomført
OA	Rehabilitering – tak og fase – Bjugnhallen	Ørland kommune, fra 1.1.20	Bjugn	Gjennomført
OA	Nytt garderobe og dusjanlegg ved Marienborg stadion	Jøssund I & UL	Fauskan	Gjennomført
OA	Elektronisk anvisningsskiver på 300 m bane	Lysøysund Skytterlag	Anbuskaret	Gjennomført
NA	Nærmiljøkart – Botngård – Haugen	Bjugn idrettslag	Tjønnsstua	Gjennomført
NA	Nærmiljøkart – Kalvåhaugen øst	Bjugn idrettslag	Tjønnsstua	Gjennomført
NA	Botngård - Vanntanken folketrappa	Ørland kommune, fra 1.1.20	Bjugn	Planlagt, tildelt spillemidler
NA	Varmestue ved Grønnvatne	Ervika Idretts- og ungdomslag	Rusasetfjellet	Ikke realisert

OA = ordinære anlegg, NA = nærmiljøanlegg

Anlegg som var planlagt i Ørland kommune 2016 – 2020:

Anleggs-klasse	Prosjektnavn	Eier	Beliggenhet	Status
OA	Basishall for turn	Ørland kommune	Brekstad	Gjennomført
OA	Innendørs skytehall. Etablering av 10 og 25 meter innendørs pistolbane på Brekstad	Ørland pistolklubb	Brekstad	Gjennomført
IA	Tilpasning inngangsparti	Ørland kommune	Ørland Sparebank Arena Brekstad	Gjennomført
IA	3 håndballflater			Gjennomført
IA	1 kunstgress fotballflate			Ikke realisert
IA	Friidrett			Ikke realisert
IA	Klatrevegg			Gjennomført
IA	Buldrerom			Gjennomført
IA	Squash			Gjennomført
IA	Kampsport			Gjennomført
IA	Spinning			Gjennomført
IA	Styrkerom			Gjennomført
IA	Golf (driving range)			Ikke realisert
IA	Golfsimulator			Gjennomført
IA	Badminton			Ikke realisert
NA	Tennis			Gjennomført
OA	Tursti gang/sykkelveg rundt Rusasetvatnet	Ørland kommune	Rusaset	Ikke realisert
OA	Turstinett i Lerbern. Lagerbygg for utstyr ifb uteaktiviteter	Ørland kommune	Lerbern	Ikke realisert
NA	Bolystmidler	Ørland kommune		Gjennomført

OA = ordinære anlegg, NA = nærmiljøanlegg, IA = interkommunalt anlegg

Bilder av: Bjugn kunstgressbane, Ørland Sparebank arena, Ørlandshallen – basishall for turn, gocartbane i Fosenhallen

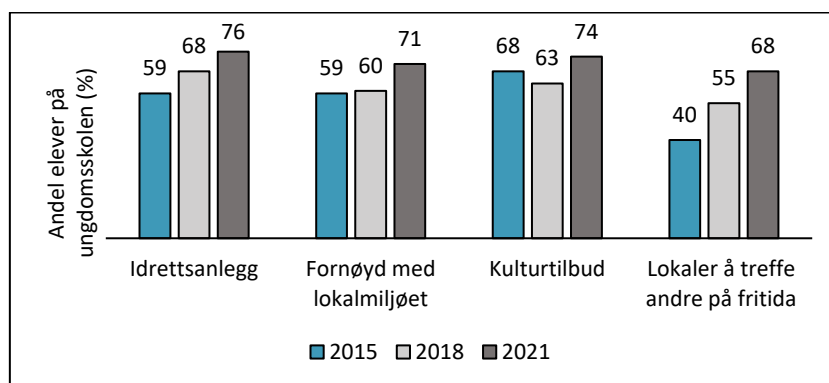
5.0 Beskrivelse av nåsituasjonen

5.1 Utviklingstrekk Ørland kommune

Ørland kommune har 10 306 innbyggere (per 1.1.21), hvor 18% av befolkningen er barn mellom 0 – 15 år. Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer for Ørland kommune (2020) viser blant annet:

- Ørland har hatt en befolkningsvekst på 6% siden 2010
- Forventet en økning i antall eldre over 80 år mellom 2020 – 2040
- En økning i antall innvandrere fra 2010
- 8% av barn (0-17 år) bor i husholdninger med lav inntekt (cirka 160 barn)
- Ørland har en høyere andel ungdom med overvekt/fedme sammenlignet hele landet
- Høy andel i Ørland som rapporterer dårlig selvopplevd helse, sammenlignet Trøndelag
- Økning i antall brukere av legemidler til diabetes type 2 og personer med muskel- og skjelettplager/lidelser

Figur 1 viser at det er en økning i andel ungdom i som er fornøyd med ulike tilbud i Ørland kommune, deriblant idrettsanlegg, lokalmiljøet, kulturtilbud og lokaler for å treffe andre på fritida:

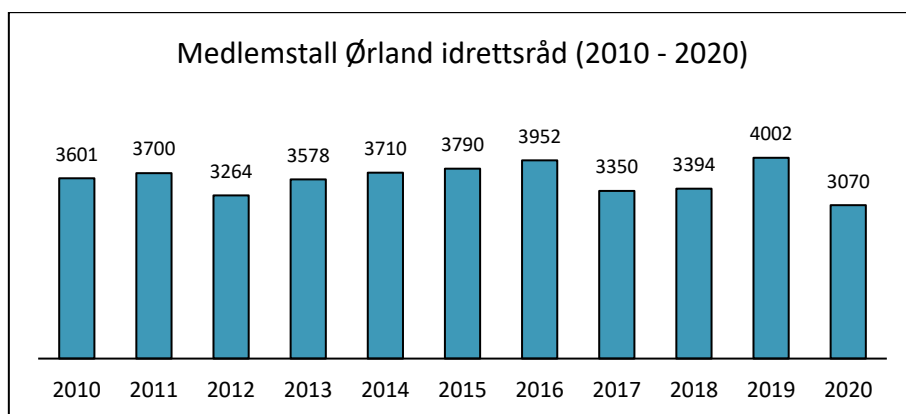
Figur 1. Andel ungdom på ungdomsskolen i Ørland som er fornøyd med ulike tilbud. Kilde: Ungdata

5.2 Organisert aktivitet

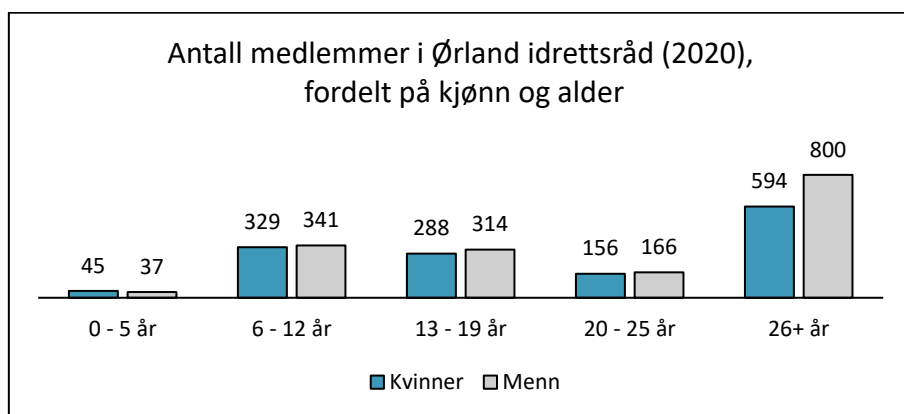
Idrettsaktivitet

Den organiserte idretten er en av de viktigste kildene til aktivitet i befolkningen. Den organiserte idretten i Norge er organisert gjennom Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Underlagt NIF er det flere særforbund, idrettskretser, idrettsråd og idrettslag. I Ørland er idrettslagene organisert under Ørland idrettsråd. Per 1.1.2021 er det 3070 medlemmer (figur 2), fordelt på 29 idrettslag i Ørland kommune (tabell 1, side 14). Sammenlignet med året før er det en nedgang på 23%, som hovedsakelig kommer av situasjonen rundt covid-19.

44% av medlemmene er barn og unge under 19 år (figur 3). Fotball, håndball, turn og ski er de største idrettene i Ørland, som står for 68% av medlemstallene (kilde: Trøndelag idrettskrets).

Figur 2. Antall medlemmer i Ørland og Bjugn idrettsråd fra 2010 til 2020.
Kilde: Trøndelag idrettskrets (oppdaterte tall juni 2021)

Figur 3. Antall medlemmer i Ørland idrettsråd fordelt på kjønn og aldersgrupper (år 2020).
Kilde: Trøndelag idrettskrets (oppdaterte tall fra juni 2021)

Medlem i friluftsansisasjoner

Friluftsansisasjonene i Trøndelag og i Ørland har opplevd en netto økning i medlemsmasse de siste årene. Friluftsliv er i sin natur egenorganisert aktivitet, og det krever som regel ikke medlemskap i en organisasjon for å kunne drive friluftsliv.

Ørland har i dag flere friluftsansisasjoner, blant annet to lokallag gjennom Den Norske Turistforening (DNT) i Ørland (Fosen turlag og Barnas Turlag Fosen), Ørland/Bjugn Jeger og Fiskeforening, Fosen Kajakklubb, lokallaget Fosen Gang og Vandrelag og Asserøy IL og UL (Norges Turmarsjforbund), Ervika 4H og Innstrand 4H, hageselskapet Fosen, Norsk Ornitologisk Forening – Fosen lokallag.

Flere lag og organisasjoner tilknyttet friluftsliv finnes på [Foreningsportalen Ørland](#).

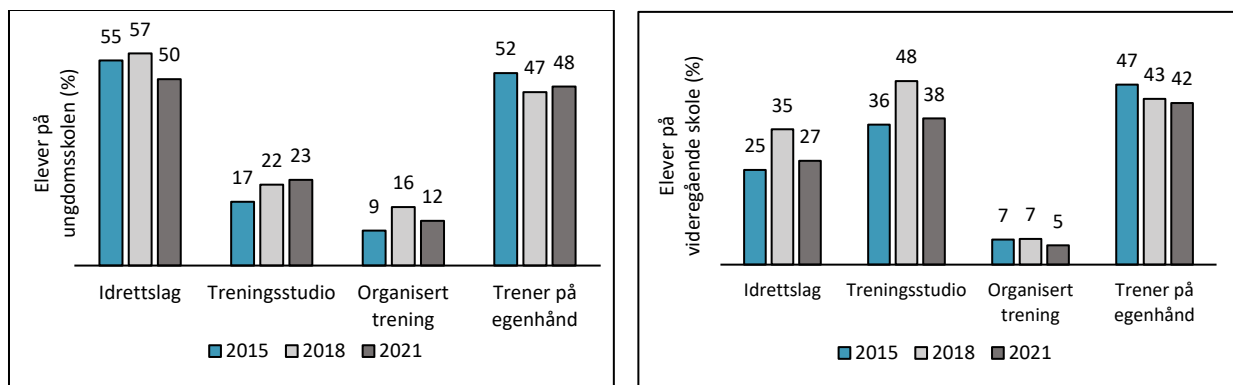
Klubb	2016	2017	2018	2019	2020
Asserøy II og UI	94	6	0	7	75
Austerli-Bjugn Hestesportsklubb	56	55	83	76	75
Austrått Golfklubb	128	118	130	133	144
Austrått Hestesportsklubb	70	48	48	59	60
Austrått Kunstløpsklubb	21	24	20	29	21
Austrått Sykkelklubb	78	80	82	79	38
Bjugn HK	446	478	196	330	249
Bjugn IL	487	117	116	358	251
Bjugn Karateklubb Kyokushinkai	35	46	48	47	47
Bjugn/Ørland skøyteklubb	137	113	124	140	79
Fosen Bowlingklubb	16	0	16	-	-
Fosen Kajakk-Klubb	75	84	59	39	41
Fosen Volleyballklubb	20	39	33	25	19
Fotballklubben Fosen	190	238	261	292	228
IL Yrjar	279	279	255	259	208
Jøssund Idretts- & ungdomslag	207	0	176	180	96
Lysøysund Dykkerklubb	15	15	17	19	41
Lysøysund idrettslag	130	117	112	113	125
Nes og Oksvoll IL	5	-	-	-	-
Storfosna modellflyklubb	9	8	8	11	11
Uthaug Turn og Gymnastiklag	220	180	180	122	39
Yrjar Innebandyklubb	-	-	-	35	27
Ørland Ballklubb	537	591	619	670	364
Ørland Flyklubb	46	49	0	49	40
Ørland Frisbeeklubb	-	-	5	30	58
Ørland Froskemannsklubb	113	107	109	106	56
Ørland Helsesportlag	58	56	58	60	51
Ørland Klatreklubb	-	-	86	161	167
Ørland MC klubb	157	125	111	116	46
Ørland Sportsskyttere	105	106	109	107	89
Ørland Svømmeklubb	10	78	-	-	-
Ørland tennisklubb	5	9	8	-	-
Ørland Turnforening	203	184	325	350	325
Totalt Ørland idrettsråd	3952	3350	3394	4002	3070

Tabell 1. Antall medlemmer fordelt på lag i Ørland idrettsråd (tidligere Bjugn og Ørland idrettsråd) i perioden 2016 - 2020. Kilde: Trøndelag idrettskrets

5.3 Egenorganisert fysisk aktivitet

Nasjonalt viser undersøkelser at egenorganisert trening har økt. Det samme har trening i private treningstilbud, mens andelen som trener i idrettslag har sunket.

Ungdata fra Ørland (figur 4 og 5) viser at elever på ungdomsskolen trener hovedsakelig i idrettslag (50%) eller på egenhånd (48%), mens elever på videregående skole trener hovedsakelig på treningsstudio (38%) eller på egenhånd (42%).

Figur 4 og 5. Andel elever (%) på ungdomsskole og videregående skole i Ørland kommune fordelt på ulike treningsvaner. Kilde: Ungdata

[HUNT-undersøkelsen \(2019\)](#) viser at 21% av menn og 27% av kvinner i Ørland oppgir at de er daglig fysisk aktive. Samtidig ser vi at hverdagsaktiviteten de siste årene har sunket, hvor nærmer 40% i Ørland oppgir at de har mye sittestilling (>8 timer per dag).

En større prosentandel fra de høyeste sosiale klassene benytter seg av de ulike aktivitetsformene. Et unntak er friluftslivsaktiviteter, som har en jevn fordeling både i forhold til egen utdanning, foreldres utdanning, egen inntekt og husstandsinnkomst. Friluftsliv er tilgjengelig for alle og krever lite utstyr, det gir fysisk aktivitet, og kan virke stressdempende. Folkehelsegevinsten ved et aktivt friluftsliv er betydelig, og det er spesielt viktig å legge til gode turområder nær der folk bor. Kartlegginger viser at jo lenger man bor unna friområder, idrettsanlegg og treningssenter, jo lavere er aktivitetsnivået.

Bilder av: Tursti ved Rusasetvatnet, skispor ved Tjønnsstua og gapahuk på Tørrem

Ørland kommune har mange og varierte friluftsområder. Kart over friluftsområder i kommunen finnes på kart.naturbase.no. Man finner også en oversikt over turstier i «plan over friluftslivets ferdselsårer i Ørland kommune» (under utarbeidelse). Gapahuker og turløyper har vært et satsningsområde de siste årene, i dag finnes det nærmere 50 gapahuker i kommunen. På <http://www.orland.no> finner man oversikt over [gapahuker](#), turløyper og historiske opplever i Ørland kommune.

Det er vanskelig å finne gode tall på den frivillige bruken av turområdene, men flere turbøker i turmålklassene er fullskrevet, og viser stor aktivitet. Ferdselsteller i Rusaset turområde viser at det var totalt 73 000 passeringer i 2020, hvor det var opptil 500 passeringer på en dag.

5.4 Kultur

Ørland kommune har et rikt kulturliv og kulturtilbud.

Bjugn kulturhus

Moderne flerbrukshus i Bjugn, som ble ferdigstilt i 2007. Kulturhuset er samlokalisert med Fosen videregående skole og Bjugn Folkebibliotek. Storsalen har plass til 350 gjester. Kulturhuset inkluderer også en egen dansesal.

Ørland kultursenter

Ligger på Brekstad i tilknytning til Ørland kysthotell og Næringens hus. Kultursenteret ble åpnet i 2009 som et regionalt kulturhus for Fosen. Kultursenteret inneholder kino, bibliotek, kulturskole, Galleri Hans, Hannah Ryggen-senteret, Besøkssenter Våtmark Ørland, Våtmarkshagen, Store sal, Blackbox, lydstudio, kiosk, møterom og kafe. Konsertsalen har 450 seter i teleskop-amfi, med flatt gulv har kan salen ta 750 publikumer. Kinosalen har 126 seter.

Besøkssenter våtmark

Besøkssenter våtmark Ørland ble autorisert i 2012 av Miljødirektoratet som ett av seks våtmarkssenter i Norge, og det eneste i Trøndelag. Et nytt og større formidlingssenter åpnet høsten 2021 i tilknytning til Ørland kultursenter. Besøkssenteret har blant annet foredrag, arrangementer, guiding av grupper og skolebesøk.

Galleri og museum

I Ørland finnes det flere kunstgalleri og mange museer. Galleri Hans er et kunstgalleri med skiftende utstillinger som driftes av Roret KF. Hannah Ryggen - senteret, et kunstgalleri viet Hannah Ryggens liv og kunst driftes av Nordenfjelske Kunstindustrimuseum. Austrått Fort er et kanonanlegg fra 2. verdenskrig som eies av Forsvarsbygg, guidetjenesten driftes av Roret KF. I tilknytning til anlegget finnes det også et gjenstandsmuseum fra krigen som drives av Fosen krigshistoriske samlinger. Den store turistattraksjonen Austråttborgen forvaltes av Statsbygg og driftes av Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum. Galleri Empati er Fosens eldste private kunstgalleri. Uthaugsgården, Mølnargården, Yrrar Heimbygds lag og Stiftelsen Halten driftes av frivillige lag, organisasjoner og stiftelser og får noe støtte fra Ørland kommune.

Kulturskole

Har undervisning innen fagene: Musikk, dans, drama/teater, visuelle kunstfag, film/media, trening og skøyter. Primærmålgruppen er barn og unge, våren 2021 var det 386 elever ved kulturskolen. Undervisning foregår på Brekstad, Bjugn, Lysøysund og Vallersund.

Frivillighet

Ørland og Bjugn frivilligsentraler er lokalisert på bibliotekene. For informasjon om aktiviteter og frivillig arbeid se orland.frivilligsentral.no. Ørland har nærmere 250 frivillige lag og foreninger, en oversikt finner du på orland.foreningsportal.no.

Ungdomsklubber

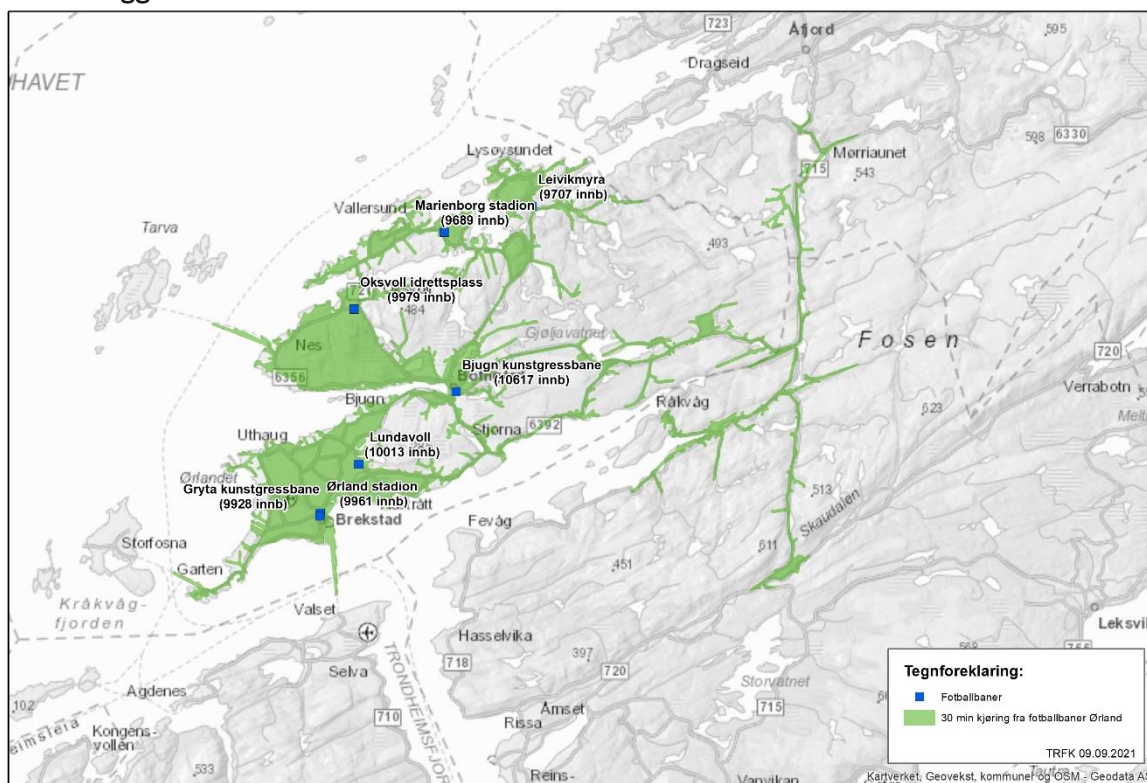
Har i dag to ungdomshus i Ørland, Månen ligger på Brekstad og Klubben ligger i Bjugn. Er ukentlig arrangementer for barn og unge på ungdomskubbene.

5.5 Registrering av anlegg og områder

Trøndelag og Ørland har tradisjonelt vært aktiv i bygging av nye idrettsanlegg. Det er fortsatt stor dugnadsånd, og mange av anleggene blir realisert ved hjelp av frivilligheten. De siste årene har det vært en trend at de store kostnadskrevene anleggene blir bygget av det offentlige, i stor grad av kommunen.

På anleggsregisteret.no ser man alle registrerte idrettsanlegg i Ørland. Per september 2021 er det 177 planlagte og eksisterende anlegg fordelt i Ørland kommune.

Fotballanlegg

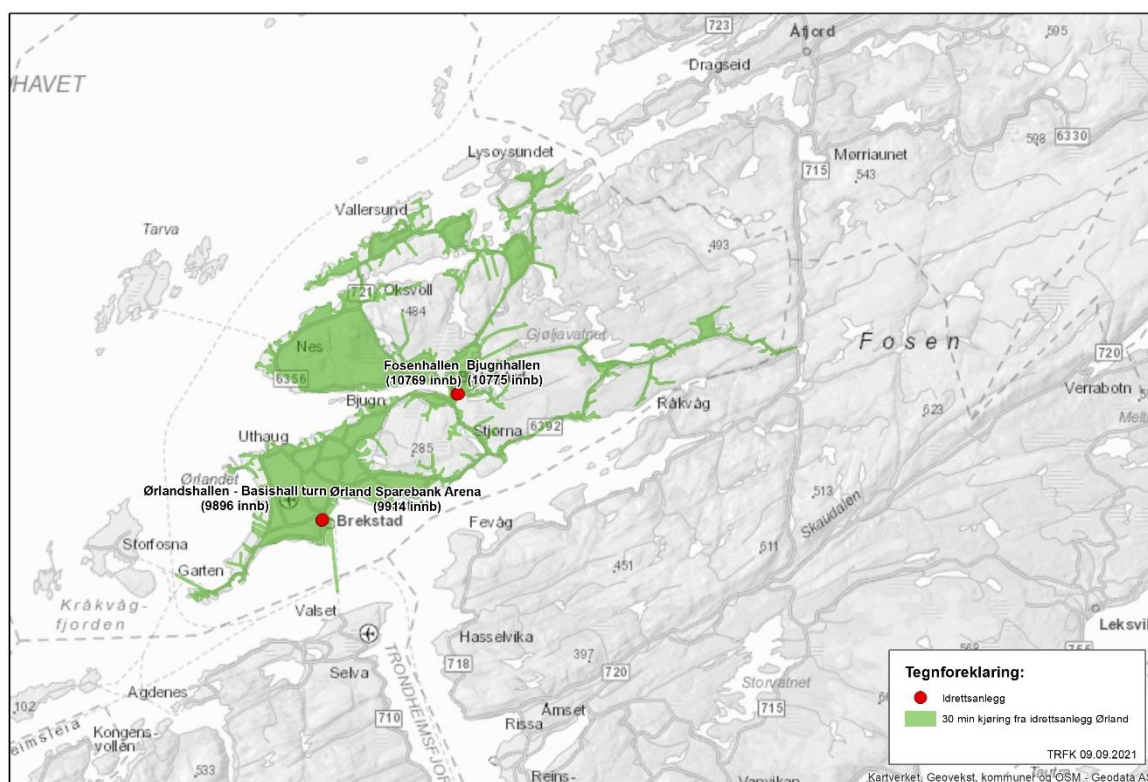
Kart 1: Oversikt over fotballbaner (11'er) i Ørland kommune, inkludert 30 minutters kjøring fra fotballbaner. Utarbeidet av Trøndelag fylkeskommune.

Fotball er den aller største aktivitet i Ørland kommune, med flest antall medlemmer. I dag finnes det 7 fotballbaner i 11'er størrelse, 5 i naturgress og 2 i kunstgress. I tillegg finnes flere treningsbaner, både i gress og kunstgress.

Kartet viser en oversikt over antall innbyggere som bor 30 min kjøring fra fotballbanene (innbyggertall i parentes).

Bjugn kunstgressbane (ferdigstilt år 2020), Gryta kunstgressbane (rehabilitert år 2019) og Ørland stadion eies av Ørland kommune, hvor resterende baner eies av ulike idrettslag.

Store idrettsanlegg

Kart 2. Kartet viser store idrettsanlegg og anleggsdekning innenfor 30 min kjøring fra idrettsanlegg. Utarbeidet av Trøndelag fylkeskommune.

Ørland kommune har i dag fire store idrettsanlegg. Kartet viser en oversikt over antall innbyggere som bor 30 min kjøring fra anleggene (innbyggertall i parentes). Anleggene eies av Ørland kommune og driftes av Roret KF idrett.

Fosenhallen

Åpnet i 2007. En flerbrukshall for hurtigløp for skøyter med 400-meters bane, ishockeybane, curling, løpebane, kunstgressbane (60x40 meter), og gocartbane (sommersesong). Det er arrangert flere nasjonale og internasjonale mesterskap i Fosenhallen. I Trøndelag finnes to baner for langdistanseskøyter, Fosenhallen og Leangen kunstisbane.

Bjugnshallen

Bygd 1970, rehabilitert i 2020. Består av 1 håndballbane og 1 styrkerom, i tillegg til Bjugn svømmehall (10,5 x 12,5 meter).

Ørland Sparebank Arena

Åpnet i 2018. Flerbrukshall bestående av tre fulle håndballbaner + en hovedbane, i tillegg til klatrehall, spinningsal, golfsimulator, 2 squashbaner og alltreningsrom. Det er arrangert flere nasjonale mesterskap og konferanser.

Ørlandshallen

Består av basishall for turn (bygd 1978, rehabilitert 2018) og svømmehall (25x10,5 meter). Per september 2021 er svømmehallen stengt på ubestemt tid.

5.6 Vurdering av aktivitet og fremtidige behov

Med utgangspunkt i status av nåsituasjonen på anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet i Ørland, og innmeldte planer fra idrettslag og innbyggere, kan en konkludere med at det er relativt lite behov for større nye anleggsutbygginger den kommende 4-års periode. De siste årene har det kommet nye store anlegg (Ørland Sparebank Arena, Bjugn kunstgressbane), og gamle anlegg har blitt rehabilitert (eksempel Gryta kunstgressbane, Bjughallen, Ørlandshallen og friidrettsbanen på Ørland Stadion). Ørland svømmehall ble rehabilitert i 2013, men på grunn av skade på flisene er det behov for en omfattende rehabilitering av anlegget.

I 2017 hadde Ørland (tidligere Ørland og Bjugn) en anleggsdekning på 250 – 300 innbyggere per anleggstilbud. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet i tidligere Sør-Trøndelag som var på overkant av 300 innbyggere. Det har kommet flere store idrettsanlegg etter 2017, så anleggsdekningen i Ørland er god sammenlignet med resten av Trøndelag.

I de medvirkningsprosesser som er kjørt er det hovedsakelig behov for nærmiljøanlegg, tilrettelagte turområder, arenaer for uorganisert aktivitet og møteplasser, eksempelvis et felles klubblokale i Bjugn (se vedlegg 1). Samtidig kan det dukke opp nye behov for aktiviteter og rehabilitering av eksisterende anlegg, som potensielt kan komme inn i handlingsprogrammet.

Det er varslet fra regionalt og nasjonalt hold at man ønske at kommunene i større grad må tenke på interkommunalt ved planlegging av idrettsanlegg. Dette innebærer at det er mer ønskelig at man ser utover sin egen kommune når man vurderer anleggsbehov og anleggsdekning. For Ørland kommune vil det være aktuelt å se på det totale anleggstilbudet på Fosen med Åfjord og Indre Fosen kommune. Ørland Sparebank Arena er et interkommunalt anlegg, det samme er svømmebassenget i Åfjord kommune.

Bilder av: Ørland Stadion, Gryta kunstgressbane, skøyteløp i Fosenhallen

6.0 Handlingsplan

Handlingsplanen inneholder prosjekter som med planlagt oppstart fra 2021, eller som ikke omtalt i tidligere planer. På grunn av lang ventetid på spillemidler, vil søknader i årene fremover inneholde prosjekter fra tidligere kommunedelplaner i Ørland og Bjugn.

Prioritert handlingsplan for Ørland kommune 2024 – 2026:

	Anleggstype	Prosjekteier	Sted	Prioritet	Bygge-start	Mål/størrelse	Kostnad anlegg	Finansiering			Drift per år	
								Km	Sm	Pm	Km	Pm
Ordinære anlegg	Rehabilitering av lysanlegg	Ørland kommune	Gryta kunstgressbane	1	2019	-	1 681	700	481	0	39	0
	Miljøtilpasset kulefang for feltskyting	Ørland Sportsskyttere	Sankthansholet	2	2022	10 stk 12x2 m	2 500	0	850	1 650	0	20
	HC-tilpasset adkomst feltløype	Ørland Sportsskyttere	Sankthansholet	3	2022	500 m	1 000	0	350	650	0	20
	Oppgradering av garderober	Ørland ballklubb	Brekstad	4	2021	70 m ²	2 500	0	500	2 000	0	0
	Turvei Sneppen – Uthaug	Roret KF	Sneppen – Uthaug	5	2022	1 km	400	200	200	0	20	0
	Badestrand	Roret KF	Brekstad	6	2022	100 m	800	400	400	0	10	0
	Rehabilitering av lysanlegg	Ørland kommune	Fosenhallen	7	2022	-	2 400	1700	700	0	0	0
	Rehabilitering av garderober*	FK Fosen	Oksvoll	8	2024	-	210	0	70	140	0	0
	Dagsturhytte*	Ørland kommune	Prosess for utvelgelse	9	2024	15 m ²	1 500	400	500	600	10	0
	Turvei**	Roret KF	Rusaset – Skavdalen	10	2024	-	7 100	3 550	3 550	0	20	0
	Turvei**	Roret KF	Videreføring av Koet	11	2024	-	7 900	3 950	3 950		10	0
	Skatepark/skatehall**	Ørland kommune	Bjugn	12	2024	-	2 400	1 600	800	0	10	0
	Aktivitetspark*	Ørland kommune	Waadeparken, Bjugn	13	2024	-	2 000	1 334	666	0	20	0
	Sandhåndballbane*	Ørland ballklubb	Brekstad	14	2024	33x18m	1 200	0	400	800	0	10
	Tilrettelegging av badeplass*	Ørland kommune	Mebostad og Brekstad	15	2024	-	2 100	1 400	700	0	10	0
Nærmiljøanlegg	Kart	Bjugn IL – orientering	Yrjarhytta mot Travbanen	1	2023	-	100	0	50	50	0	0
	Frisbeegolfbane*	Lysøysund idrettslag	Lysøysund	2	2023	18 hull	330	0	115	115	0	0
	Frisbeegolfbane**	Ørland Frisbeeklubb	Bjugn	3	2024	18 hull	500	0	250	250	0	10
	Kart	Bjugn IL – orientering	Reitan og østover	4	2024	-	100	0	50	50	0	0
	Kart	Bjugn IL – orientering	Sprintkart Brekstad	5	2025	-	100	0	50	50	0	0
	Trimpark*	Ørland kommune	Vipetangen, Brekstad	6	2024	-	600	300	300	0	10	0

KM = kommunale midler, SM = spillemidler, PM = Private midler (idrettslag). Alle beløp i 1000 kr

*Nye anlegg etter rullering i 2023, **Flyttet opp fra listen uprioritert langtidsplan 2023

Uprioritert langtidsplan for Ørland kommune

Anleggstype	Prosjekteier	Sted	Status	Estimert kostnad
Hundehall / agilityhall	Uavklart	Oksvoll	Under planlegging	Uavklart
Turvei	Roret KF	Ervika - Rusaset	Estimert start i 2023	725 000,-
Landingsplasser for kano og kajakk	Roret KF	Gjølgavatnet	Estimert start i 2024	150 000,-
Landingsplasser for kano og kajakk	Roret KF	Teksdalsvatnet	Estimert start i 2025	150 000,-
Turvei	Roret KF	Utbedring av turvei Bjugn – Mølnargården, med ny turvei forbi Karlestrand gård	Estimert start 2023	1 150 000,-
Skilting og etablering av parkeringsplasser	Roret KF	Eksisterende turstier i Ørland kommune	Estimert start i 2025	100 000,-
Formidlingssenter	Roret KF	Utvikling av besøkssenter ved Austrått Fort og statlig sikring og tilrettelegging av 15 utvalgte krigsminner i hele kommunen	Estimert start i 2025	700 000,-
Turvei	Roret KF	Skankegrenda – Austråttlunden - Fitjanveien	Estimert start i 2023	1 160 000,-
Skilting, parkering og turvei	Roret KF	Klakken, statlig sikring, tilrettelegging og formidling av steinalderbosetningen	Estimert start i 2023	500 000,-
Klatresti	Roret KF	Tøndelfjellet – Via Ferrata	Estimert start i 2024	4 000 000,-
Pilegrimsledene	Roret KF	Digital formidling av pilegrimsleden	Estimert start i 2025	Uavklart
Hundehall (utendørs og innendørs) *	Ørland hundesenter	Brekstad	Ferdigstillelse 2023	700 000,-
Nærmiljøanlegg – videreutvikling av Meieriparken*	Ørland kommune	Meieriparken, Brekstad	Estimert start 2025	1 000 000,-
Sjøbad med badstue*	Ørland kommune	Brekstad	Estimert start 2025	3 500 000,-
Tilrettelegging av badeplass*	Ørland kommune	Bruholmen	Estimert start 2025	300 000,-
Hundepark*	Ørland kommune	Brekstad og Bjugn	Estimert start 2025	400 000,-
Kyststi*	Ørland kommune	Karlestrand – Sæterfjæra	Estimert start 2025	4 000 000,-
Videreutvikling av friluftsområdet*	Ørland kommune	Bruholmen	Estimert start 2025	600 000,-

*Nye anlegg etter rullering i 2023

Vedlegg 1. Innspill til kommuneplaner

Innspill fra idrettsrådet (høsten 2021):

- Ørland kommune bør ha en felles plan for hvordan man bistår aktuelle tiltak fra grupper eller ildsjeler uten organisasjonsnummer
- Det er mangel på en felles møteplass for idrettslag i Bjugn sentrum. Det burde vært et klubbhus med garderober tilknytning Bjugn kunstgressbane. For å sikre en felles møteplass for idrettslag og for å binde Bjughallen, Fosenhallen og kunstgressbanen sammen
- Det er et lovpålagt krav at alle barn og unge skal få gjennomføre svømmeopplæring, idrettsrådet tar det som en selvfølge at dette er på plass. Tilgjengelig svømmehall vil gi en stor folkehelsegevinst
- Idrettsrådet mener også at man bør legge til rette for barn og unge som ikke driver med tradisjonelle idrettsaktiviteter, eksempel bilbaner eller motocross

Innspill fra medvirkningsaktiviteter til kommuneplanens samfunnsdel

Oppsummering av aktuelle innspill fra digital spørreundersøkelse, gjestebud og innspillskasser gjennomført høsten 2021:

Tilrettelagte turområder

- Eksempel: Flere tilrettelagt friluftsområder med wc og tette grillhytter/gapahuker, fortsatt fokus på vedlikehold/opparbeidelse av universelt utformede turområder, belysning langs turveiene,

Svømmehall og bademuligheter

- Eksempel: Svømmehallen på Brekstad bør repareres og åpnes, varmebu i forbindelse med sjøbad, fine badestrender, badeland

Legge til rette for at frivillige lag og organisasjoner kan være med å skape møteplasser og skape liv i alle grender

Sosiale møteplasser

- Eksempel: Flere lekeplasser, ordne opp uteområdet i Bjugn ved rampa, strandpark med strand og sandvolleyball

Gang og sykkelveier

- Eksempel: Gang og sykkelvei i hele kommunen, trygg skolevei for barn og unge, gode sykkelveier/gangstier

Flere oppholdsplasser for ungdom, med ulike muligheter for aktivitet, for eksempel sykkelbaner/ pumptrack, sandvolleyball, freesbeegolf osv med fine sittemuligheter.

Aktivitetstilbud

- Eksempel: Treningsbane for motocross, bilbane, stolpejakt, aktivitetstilbud for barn/unge med kronisk sykdom/ utviklingshemning, klatrepark, minigolfbane, innendørs fotballhall, trimpoeng-app

Oppsummering fra innspill fra barn og unge

Aktuelle innspill fra workshop i skoler og barnehager som ble gjennomført høsten 2021:

Nye aktiviteter og fritidstilbud

- Eksempel: Trampolinepark, sykkelpark, ishockeylag for mindreårige, volleyball-lag, bowling, basketball-lag, nye sykkelbaner, mulighet for crosskjøring i skogen/på stier, få en bilbane hvor folk kan møtes å kjøre – møte og ha det artig, en ishall til, tennisbaner, flere idretter som basketball, volleyball og amerikansk fotball, minigolf

Sosiale møteplasser

- Eksempel: Flere lekeplasser i nærheten, mere parker, skatepark eller rampe, basketballcage, frisbeegolfbane i Bjugn

Svømmebasseng og bademuligheter

- Eksempel: Åpne bassenget på Brekstad, større svømmebasseng, badeland, utebasseng med høyt tårn, lekeland med hav, flere badeplasser, finere strender, stupetårn, ryddet mer strender, stupebrett, strandpark, kajakk og kano

Videreutvikle dagens tilbud

- Eksempel: Større crossbane, flere fotballbaner, fotballbaner uten kunstgress/mikroplastikk, tak over tribunen på Gryta, fotballhall inne med kunstgress

Fritidstilbud for alle

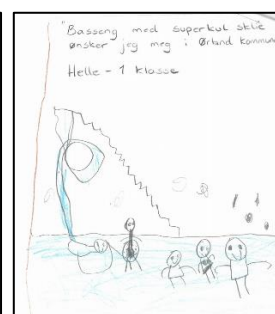
- Eksempel: Billige fritidsaktiviteter - da kan flere få være med, åpen gymsal for alle

«Jeg ønsker meg en diger racerbilbane» - Sivert

«Fotballbane liker jeg»

«Basseng med superkul sklie ønsker jeg meg i Ørland kommune» - Helle

«Bowling» - Agnes

«Zipline»

«Strand» - Ellie

